

ประวัติของหน่วย พึ่งทะเล

พ.น.รุ่ง ประชาธนาบุกิจ

ในฉบับนี้ กระผมขอสรุปผลงานของหน่วยพึ่งทะเลแห่งกองทัพเรือสหรัฐอเมริกา หรือ CB หรือ Sea Bee ที่มีคติพจน์ประจำว่า “ก่อสร้างไป รมไป”

จากความพยายามก่อตั้งหน่วยก่อสร้างของกองทัพเรือสหรัฐอเมริกามาตั้งแต่ในอดีต เพื่อให้หน่วยทหารเรือที่ปฏิบัติการไกลจากที่ตั้งปกติสามารถก่อสร้างฐานทัพเรือและสิ่งอำนวยความสะดวกได้เอง แต่การจัดตั้งในระยะแรกไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากกองทัพเรืออเมริกายังไม่ให้ความสำคัญมากนัก การดำเนินการก่อสร้างในช่วงนั้น คงดำเนินการโดยภาคเอกชนเป็นหลัก แต่กองทัพเรืออเมริกาก็ได้กำหนดหลักการของการจัดตั้งหน่วยก่อสร้างเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยทหารเรือในเขตยุทธบริเวณ และมีการทดลองปฏิบัติบ้าง อาจจะกล่าวได้ว่าการจัดตั้งหน่วยก่อสร้างทหารเรือเป็นเพียงความฝัน หลายคนคิดว่า การก่อสร้างสามารถดำเนินการโดยเอกชน และมีทหารเป็นหน่วยระวังป้องกันก็เพียงพอแล้ว

แต่แล้วต่อมาเมื่อฐานทัพเรือสหรัฐอเมริกา ในมหาสมุทรแปซิฟิก ถูกกองทัพเรือญี่ปุ่นโจมตีในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยสหรัฐอเมริกาไม่เคยคาดคิดมาก่อน เกิดความเสียหายอย่างมากต่อฐานทัพ จนเป็นชนวนเหตุให้สหรัฐอเมริกาตัดสินใจเข้าร่วมรบในสงครามโลกครั้งที่ ๒

ความเสียหายของฐานทัพเรือสหรัฐอเมริกามีความใหญ่หลวง หากต้องนำภาคเอกชนเข้ามาซ่อมแซมเป็นการยาก เนื่องจากมีระยะทางไกลจากประเทศสหรัฐอเมริกา อีกทั้งถือว่าเป็นเขตพื้นที่การรบที่ต้องเผชิญกับการโจมตีจากญี่ปุ่นอีก นอกจากนี้ยังมีข้อพิจารณาในการรักษาความลับ

ของกองทัพสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ ฐานทัพเรือ Pearl Harbor จัดตั้งขึ้นเพื่อให้กองเรือสหรัฐอเมริกาสามารถปฏิบัติการต่อต้านกองกำลังญี่ปุ่นในทะเลแปซิฟิก ถือเป็นจุดแตกหักทางยุทธศาสตร์ทีเดียว

จากข้อจำกัดในการใช้เอกชนเข้ามาดำเนินการซ่อมแซม ทำให้กองทัพสหรัฐอเมริกาต้องนำกองกำลังทหารเข้าดำเนินการซ่อมแซมฐานทัพเอง ในระยะแรกได้นำกองกำลังที่ประจำการ ณ ฐานทัพ Pearl Harbor เข้าดำเนินการ ระยะต่อมาจัดตั้งหน่วยก่อสร้างทหารเรือ โดยได้เรียกเกณฑ์พลเรือนที่มีพื้นฐานด้านงานช่างเข้าเป็นทหาร และดำเนินการฝึกวิชาทหารราบและบรรจุประจำการ ชื่อน่าสังเกตคือ พลเรือนที่เรียกเกณฑ์จะมีอายุค่อนข้างมาก โดยมาจากบริษัทก่อสร้างต่าง ๆ

แต่ที่น่าประหลาดใจ คือ หน่วยก่อสร้างที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่สามารถปฏิบัติงานก่อสร้างโดยสนับสนุนหน่วยในพื้นที่การรบได้ดีมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นด้วยว่ากำลังพลที่มีอายุจะมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ดีกว่าเด็กหนุ่มก็เป็นได้ อีกทั้งประสบการณ์การก่อสร้างจากภาคเอกชนก่อนที่จะมาบรรจุเป็นทหาร หน่วยทหารก่อสร้างทหารเรือได้ขนานนามตนเองว่า กองพันก่อสร้าง (Construction Battalion หรือย่อ CB) และเนื่องจากตัวย่อ CB ออกเสียงคล้ายคำว่า Sea Bee ซึ่งมีความหมายถึง ผึ้งทะเล จึงถือเอาคำว่า Sea Bee เป็นนามหน่วย หมายถึง หน่วยทหารก่อสร้างทหารเรือ หรือ หน่วยผึ้งทะเล

กาลต่อมาปรากฏว่า การรบในมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรแอตแลนติกได้ขยายตัว กองกำลังทหารเรือสหรัฐอเมริกามีความจำเป็นในการเพิ่มและขยายฐานทัพเรือและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะเกาะในมหาสมุทรและชายฝั่งมหาสมุทร ดังนั้นหน่วยผึ้งทะเลจึงได้รับการกิจให้ไปก่อสร้างในพื้นที่ห่างไกล และก็เป็นธรรมชาติของการสงครามย่อมถูกข้าศึกโจมตีได้ทุกเมื่อเช่นกัน หน่วยผึ้งทะเลไปก่อสร้างที่ใดก็มีโอกาสถูกข้าศึกโจมตี ดังนั้นหน่วยผึ้งทะเลต้องทำการรบเพื่อให้หน่วยของตนปลอดภัยและปฏิบัติการกิจก่อสร้างได้ประสบผลสำเร็จ

หน่วยฝึ่งทะเลได้แสดงขีดความสามารถเป็นที่ประจักษ์ชัด ในการปฏิบัติการกิจก่อสร้างในพื้นที่อันตราย ถึงแม้จะต้องทำการรบไปด้วย ก่อสร้างไปด้วยก็ไม่ย่อท้อ ทำให้หน่วยฝึ่งทะเลมีคำขวัญประจำว่า **“ก่อสร้างไป รบไป”**

เมื่อการรบขยายตัวมากขึ้นความต้องการสิ่งก่อสร้างในพื้นที่การรบ โดยเฉพาะเส้นทางและระบบส่งกำลังบำรุงมีมากขึ้น ด้วยศักยภาพและผลงานของหน่วยฝึ่งทะเล ทำให้กองทัพสหรัฐอเมริกาเชื่อมั่น จึงได้มอบหมายการก่อสร้างเส้นทางยุทธศาสตร์จำนวน ๕ เส้นทาง ซึ่งเป็นเส้นทางในการส่งกำลังทหารและส่งกำลังบำรุงเข้าโจมตีกองทัพของฝ่ายตรงข้าม ข้อสังเกต คือ หน่วยฝึ่งทะเลปฏิบัติการกิจที่มากกว่าการสนับสนุนกองกำลังทหารเรือ โดยสามารถปฏิบัติการกิจเป็นอิสระในพื้นที่ที่ไม่ใช่พื้นที่ของกองทัพเรือ

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง กองทัพสหรัฐอเมริกามีชัยชนะ แต่ความจำเป็นในการบรรจุกำลังทหารในกองทัพย่อมหมดไป หน่วยฝึ่งทะเลถูกลดกำลังพลลงเป็นอันมากเช่นเดียวกับทหารหน่วยอื่นๆ แต่เมื่อมีสงครามเกาหลีและสงครามเวียดนามเกิดขึ้น รวมทั้งสงครามในที่ต่างๆ ที่กองทัพสหรัฐอเมริกาส่งกำลังทหารไปร่วมรบด้วยนั้น ซึ่งแน่นอนว่าการรบนั้นเกิดห่างไกลจากประเทศสหรัฐอเมริกา หน่วยที่ถูกนำมาใช้ก่อน คือ กองทัพเรือสหรัฐอเมริกา ซึ่งต้องเคลื่อนย้ายกำลังพลนาวิกโยธินเข้ายึดครองพื้นที่ก่อนที่ส่วนอื่นๆ จะเคลื่อนย้ายตามเข้ามา และเมื่อกองทัพเรือไปทีใด ความจำเป็นในการก่อสร้างฐานทัพและสิ่งอำนวยความสะดวกก็มีตามไปด้วย และเป็นที่แน่นอนว่าผู้ที่ได้รับการกิจนี้ คือ หน่วยฝึ่งทะเลนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตามการเข้าสู่พื้นที่ต้องเผชิญการต่อต้านจากข้าศึกพอสมควร หน่วยฝึ่งทะเลก็ยังคงรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับหน่วยอื่นๆ แต่เมื่อยึดครองพื้นที่ได้แล้วหน่วยอื่นๆ อาจจะมีภารกิจในการระวังป้องกัน แต่หน่วยฝึ่งทะเลต้องปฏิบัติหน้าที่หนักโดยการก่อสร้างสถาปนาฐานทัพและสิ่งอำนวยความสะดวกต่อไป

นอกจากนี้ ขีดความสามารถของหน่วยฝึ่งทะเลในการก่อสร้างและปฏิบัติการในพื้นที่ห่างไกล ทำให้ได้รับมอบภารกิจในการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนของกองทัพสหรัฐอเมริกา หรือ นัยหนึ่งคือการ

ที่กองกำลังสหรัฐอเมริกาให้การช่วยเหลือมิตรประเทศ โดยการส่งหน่วยฝึ่งทะเลไปร่วมการก่อสร้างเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงสงครามเย็น แต่อย่างไรก็ตามการไปก่อสร้างนั้น หน่วยฝึ่งทะเลได้เก็บข้อมูลเส้นทางต่าง ๆ ในระหว่างการช่วยเหลือประเทศนั้นๆ ด้วย ที่น่าสนใจคือ เมื่อกองทัพสหรัฐอเมริกามีความจำเป็นในการรบในพื้นที่นั้น ๆ กองทัพสหรัฐอเมริกาสามารถนำข้อมูลเส้นทางของหน่วยฝึ่งทะเลมาวางแผน

การรบได้เลย นับว่าการปฏิบัติงานของหน่วยฝั่งทะเลได้ผลคุ้มค่า และสร้างศักยภาพของกองทัพสหรัฐอเมริกาได้มากที่สุด

ข้อคิดสำหรับทหารช่างไทย ก่อนอื่นขอแบ่งทหารช่างของกองทัพไทยเป็นสองประเภทกว้างๆ คือ ทหารช่างสนาม และทหารช่างก่อสร้าง ซึ่งทหารช่างสนามมีหน้าที่ในการสนับสนุนหน่วยกำลังรบในการรบปะทะกับข้าศึก มีพันธกิจที่เน้นไปในด้านการเปิดเส้นทางเคลื่อนที่ การปิดเส้นทางเคลื่อนที่ และความอยู่รอดในสนามรบ ส่วนทหารช่างก่อสร้างมีภารกิจในการก่อสร้างและพัฒนาประเทศเป็นหลัก

เมื่อเปรียบเทียบการใช้หน่วยทหารก่อสร้างของกองทัพเรือสหรัฐอเมริกากับกองทัพไทย ควรพิจารณาก่อนว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ประการที่หนึ่ง เมื่อมีการรบเกิดขึ้นจำเป็นหรือไม่ที่ต้องมีสิ่งก่อสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกในการรบ ประการที่สอง หน่วยใดควรมีบทบาทในการก่อสร้างนั้น ประการที่สาม การปฏิบัติภารกิจก่อสร้างนั้นจำเป็นหรือไม่ต้องมีขีดความสามารถในการรบเพื่อป้องกันตนเอง และประการสุดท้าย มีโอกาสมากน้อยเพียงใดที่หน่วยปฏิบัติการก่อสร้างต้องปฏิบัติงานตามลำพังด้วยกำลังตนเอง

คำตอบ เมื่อการรบเกิดขึ้น สิ่งก่อสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกในการรบมีความจำเป็นเสมอ หน่วยที่เหมาะสมทั้งในเรื่องขีดความสามารถและการรักษาความลับ คือ หน่วยทหารช่างก่อสร้าง โอกาสที่หน่วยต้องป้องกันตนเองเพื่อให้การก่อสร้างสำเร็จนั้นมีมาก ทั้งนี้ในการรบย่อมมีการชิงความได้เปรียบตลอดเวลา หากการก่อสร้างนั้นเป็นยุทธศาสตร์สำคัญย่อมต้องถูกโจมตีอย่างเลี่ยงไม่ได้ และบางครั้งอาจจะต้องไปปฏิบัติงานตามลำพังในพื้นที่ห่างไกลก็เป็นไปได้ ซึ่งตัวอย่างหนึ่งที่เราเห็นในปัจจุบัน คือ การก่อสร้างทางหลวงหมายเลข ๔๑๘ ยะลา-ปัตตานี ของกองกำลังทหารช่าง ถึงแม้จะไม่ถือว่าเป็นพื้นที่การรบ แต่ก็มีความเสี่ยงสูง ซึ่งถ้าเป็นพื้นที่การรบก็คาดได้ว่ากองกำลังทหารช่างก็ต้องปฏิบัติในลักษณะสี่ประการที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

จากคำขวัญของหน่วยฝึ่งทะเล “ก่อสร้างไป รบไป” นั้นมีพัฒนาการจากการปฏิบัติภารกิจของหน่วย และดำรงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน และหน่วยทหารช่างไทยก็มีแนวโน้มเช่นเดียวกัน ดังที่ท่าน พลโท ทวนชัย พันธุ์เพิ่มศิริ เจ้ากรมการทหารช่าง ท่านปัจจุบัน กล่าวเสมอว่าเป็นทหารนั้นมีหน้าที่คือรบ และคงไม่มีใครมาทำแทนได้ ต้องฝึกเตรียมพร้อมไว้เสมอ ซึ่งเป็นความห่วงใยของท่านหัวหน้าเหล่าที่มีต่อหน่วยทหารช่างของกองทัพบกไทย ท่านได้มองเห็นว่าทหารคือนักรบ เมื่อมีการรบต้องใช้ทหารทำหน้าที่การรบต่างๆ กัน ตามคุณลักษณะของเหล่าทหาร หน่วยทหารช่างต้องสนับสนุนหน่วยกำลังรบได้ และต้องปฏิบัติภารกิจได้สมบูรณ์ในตนเอง

อีกประการหนึ่งที่น่าคิด คือ การข่าว หรือ การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นที่ที่ไปปฏิบัติงานเพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคต จากเรื่องที่เล่ามาจะเห็นว่า เวลาที่หน่วยฝึ่งทะเลปฏิบัติงานช่วยเหลือมิตรประเทศ หน่วยฝึ่งทะเลได้เก็บข้อมูลเส้นทาง ต่อมาเมื่อมีการรบก็นำข้อมูลนั้นมาวางแผนการรบ ไม่ต้องเสียเวลาและทรัพยากรในการหาข่าวอีก

บทบาทของหน่วยฝึ่งทะเลของกองทัพเรือสหรัฐอเมริกาที่นำมาเล่าสู่กันฟังนี้ เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้เห็นความยิ่งใหญ่ของหน่วยฝึ่งทะเล และพัฒนาการของหน่วยฝึ่งทะเล พร้อมกันนั้นก็เป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วย/เหล่าทหารช่างไทยให้มีขีดความสามารถมากขึ้น เพื่อให้กองทัพไทยเป็นกองทัพที่เป็นที่พึ่งของประชาชนทุกเมื่อ เป็นหลักประกันความมั่นคงของประเทศชาติ

หากในงานเขียนนี้ได้มีส่วนล่วงเกินความรู้สึกของท่านใดกระผมก็ขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย และหากมีส่วนที่ติงาม กระผมขอมอบให้กับกำลังใจของเหล่าทหารช่างไทยที่เพียรพยายามพัฒนาหน่วย/เหล่าทหารช่างมาอย่างสม่ำเสมอ ขอขอบคุณท่านผู้อ่านทุกท่าน สวัสดิ์